

เทศน์ในวันอาสาฬหบูชา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อย่างที่ว่านั่นนะ วันอาสาฬหบูชา...แล้วเราไม่ทำจริงจังนะ ขนาดที่อยู่กับครูบาอาจารย์นะ วันมาฆะ วันอะไรอะไรนี่ อยู่ในป่านะ ให้ทำเลย วันมาฆะ แม้แต่วันพระปกติก็น่าทำให้แบบว่าเปลี่ยนจากปกติ วันพระปกติใช้ใหม่ แต่เราไม่ให้เป็นปกติไง เราไม่ให้ทำเป็นปกติ

พอวันพระวันพิเศษ เรากวนาตลอดรุ่งมาตลอด กวานามาตลอดรุ่งนะ เพราะปกติก็กวนาเป็นพื้นอยู่แล้วไง การกวนาคือการเก็บเล็กผสมน้อยของหัวใจ การเก็บเล็กผสมน้อยในใจของตน ให้มันเป็นรากเป็นฐานขึ้นมา

ใจห้วนไหวนี่ ใจห้วนไหว ใจทุกซ์ ใจเดือคร้อน ใจตั้งมั่น ใจมีความสุข เราปล่อยให้ห้วนไหวไหว เราไม่เก็บเล็กผสมน้อยนะ ขนาดวันปกติก็กวนาเป็นพื้น วันพระวันเข้านี้สว่างตลอดรุ่ง แล้วอย่างวันนี้วันอาสาฬหบูชา วันที่พระพุทธเจ้าประกาศสังฆธรรม เราก็น่าจะได้ประโยชน์จากวันนี้มากมายเลย เราน่าจะได้ประโยชน์จากวันนี้

ขนาดพระพุทธเจ้าประกาศไว้ละ เหมือนมีคนมายัดเยียดสมบัติให้เราเลยนะ เมตตาคขนาดนั้นนะ เพียงแต่ว่าสมบัติมันเป็นวัตถุ โอนเข้าบัญชีมันก็เป็นเงินเป็นทอง แต่นี้เป็นนามธรรม มันยัดเข้าไปในหัวใจเราไม่ได้

พระพุทธเจ้าถึงได้บอก “เราตถาคตหรือครูบาอาจารย์เป็นผู้แนะนำ แนะนำแนวทางเท่านั้น การประพฤติปฏิบัติทุกอย่าง เราต้องปฏิบัติขึ้นมาเอง”

ถ้าเป็นการที่ยัดเข้ามาในหัวใจเราได้ รับรองเลยพระพุทธเจ้ายัดเข้ามาเลยละ อยากรให้เราได้ ลืมรสอันนั้นเด็ดขาด แต่มันเป็นไปไม่ได้ไง เพราะหัวใจมันเป็นนามธรรมนะ มันส่งกระแสจิตได้

วบบๆ วาบๆ ให้ความรู้สึกแปลกๆ แต่กิเลสนี้มันเป็นเนื้อเดียวกับหัวใจใจ เป็นเนื้อเดียวกัน เพราะว่าเรากิดมานี้เกิดมาจากกิเลส กิเลสคือความเคยใจ คือความนอนเนื่องอันนั้นนะ มันสะสมอยู่ที่ใจ

ความสะสมอยู่ที่ใจ เริ่มต้นเข้าไปมันก็เลยเป็นประโยชน์ขึ้นมาไม่ได้ มันเลยเป็นโลกไปทั้งหมด เราที่ต้องใช้ปัญญาใจ ปัญญาการเสริมตนเอง การเสริมตนเองใจ ให้เห็นว่าตัวเองมีคุณค่า ย่อมมองคุณค่าของตัวเอง มองถึงเขา มองถึงเราสิ มองถึงครึ่งพุทธกาลก็มีมนุษย์ปุถุชน การแสวงหาก็คือ แสวงหามาด้วยกัน

ปัจจุบันนี้มันก็มีมนุษย์ปุถุชน ปัจจุบันนี้ก็ทุกข์อันเดิม ทุกข์อันเดียวกันนะ เราไปเข้าใจว่าทุกข์สมัยพุทธกาลเป็นทุกข์อย่างหนึ่ง ทุกข์สมัยปัจจุบันนี้เป็นทุกข์ที่แปลกประหลาด เป็นทุกข์ที่มหัศจรรย์ เป็นทุกข์ที่ทำลายไม่ได้ใจ เพราะมันต่างกาลต่างเวลา

ต่างกาลต่างเวลาตรงไหน ทุกข์มันก็อยู่ในหัวใจ อยู่ในหัวใจนะ ความเจ็บแสบปวดรื้อนมันก็อยู่ที่หัวใจทั้งหมด ทุกข์สมัยพุทธกาลมันก็อยู่ที่ตรงนั้นล่ะ สิ่งแวดล้อมเท่านั้นที่ต่างออกไป แต่เนื้อหาสาระในเนื้อหาของทุกข์อันเดียวกันใจ แต่เครื่องที่ทำให้เกิดให้ทุกข์มันเร็วขึ้น แล้วมันให้ผลรุนแรงด้วย แต่สมัยพุทธกาลนั้น เครื่องที่ส่งเสริมให้เกิดทุกข์นั้นเกิดช้าใจ เกิดช้ากว่าทางนี้ เราเลยมองว่าทุกข์มันต่างกัน

กระแสนี้ให้เกิดทุกข์นั้นเปลี่ยนสภาพเท่านั้น แต่เนื้อหาของทุกข์อันเดิม สัจธรรมก็ต้องอันเดิมสิ ฉะนั้น อาจารย์บอกว่า “ธรรมะนี้สดๆ ร้อนๆ” ใจ “ยานี้สดๆ ร้อนๆ” ยาทางร่างกายยังมีการหมดอายุ เก็บไว้ในที่ร้อนยังจะไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ควร แต่ศาสนธรรมนี้สดๆ ชิงๆ เข้าถึงใจได้ตลอดเวลาถ้าเราพิจารณา เราเป็นผู้ฉลาดเสียหน่อยเดียวเท่านั้นนะ

เราไม่ใช่ผู้ที่ฉลาดพอนะ เราไม่ใช่ผู้ที่ฉลาดพอเลย เราปล่อยให้โอกาส ปล่อยให้กาลเวลาผ่านไปวันแล้ววันเล่า เห็นไหม ผ่านไปวันแล้ววันเล่าเลย ถ้าเราฉลาดพอ ปัจจุบันใจ ปัจจุบันธรรม หมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ การแก้ไขในปัจจุบันนี้ใจ

เอกสารหรือสิ่งของ เราไปเก็บไว้ในตู้ ในที่เก็บของนะ เราต้องเอาออกมาเปิดใช้ใหม่ เราถึงจะทำงานได้ เราถึงจะได้แก้ไขหรือแต่งเติมเข้า หรือว่าเราจะเดินเรื่องต่อไป อันนี้ก็เหมือนกัน

กาลเวลาที่เคลื่อนไปแล้วก็เหมือนกับเราเอาเก็บไว้ในตู้ในที่เก็บแล้ว แต่สิ่งที่เกิดขึ้นต่อหน้าปัจจุบัน
ธรรมนี้แหละ กำหนดคุณ นี้แหละคือปัจจุบันธรรม ปัจจุบันเหตุ เหตุเกิดหรือเหตุไม่เกิด

ถ้าเหตุปัจจุบันนี้เกิด เราก็แก้ไขเหตุปัจจุบันนี้เลย แก้ไขเบื้องต้นเดี๋ยวนี้ การแก้ไขเบื้องต้น
เดี๋ยวนี้ละ ถึงว่าเป็นปัจจุบันธรรม เป็นปัจจุบันธรรมเกิดขึ้นปั๊บ ความเป็นไปภายในก็จะเห็นเดี๋ยวนั้น
เลย เห็นไหม ปัจจัยตั้ง ความรู้จำเพาะตนเกิดขึ้นทันที

ถึงว่าขณะนั่งปฏิบัติเป็นผู้ที่มีวาสนา ขณะนั่งปฏิบัติเป็นผู้ที่พร้อมใจ

เราไปไทมานะ อย่างต้นไม้เนี่ย อย่างไม้จะเอามาก่อสร้าง กว่าเราจะ... คุลี กว่าจะโค่นในป่า
กว่าจะเข็นออกมาจากป่า กว่าจะมาเข้าโรงเลื่อย กว่าจะมาถึงร้านค้า แล้วเราไปซื้อไม้ ซื้อมาเอามาส่ง
เราที่บ้าน ส่งที่บ้านเสร็จ เราถึงค่อยก่อสร้างเรือน เห็นไหม

ขณะที่จะมานั่งปฏิบัติอยู่นี้ ย้อนกลับไปถึงตอนที่เราไม่เห็นด้วยดี ย้อนกลับไปตอนที่เรา
ไม่คิดเรื่องอย่างนี้ดี มันก็เหมือนกันเลย เราเข็นตัวเราเอง เข็นใจเราเองจนมันอยู่ถึงปัจจุบันนี้ไง นี่เรา
ถึงบอกว่าถ้าปัจจุบันนี้ประพฤติปฏิบัติอยู่ ทำไมเราไม่ได้มรรคไม่ได้ผลใจ ไม่ได้สมความปรารถนา
ถ้าย้อนกลับไปตรงนี้ เราเข็นตัวเรามานั่งปัจจุบันนี้เราถือเป็นคนมีบุญคนหนึ่งแล้ว เราเป็นคนมีบุญ
นะ มีบุญเพราะว่าเหมือนกับเราไปกดหน้าเป็นคอมพิวเตอร์นะ กดถูกก็ยี้ไม่ถูกก็ยี้ คำถามจอภาพจะ
ออกมาหรือไม่ออกมา

อันนี้ก็เหมือนกัน เรามานั่งอยู่หน้าเป็นหัวใจแล้วไง กำหนดไว้เลย ดูว่ามันจะให้ผลตอบแทน
กับเราอย่างไร กำหนดเอาไว้ กดด้วยนามธรรม กดด้วยสติใจ สติกดมา กดมา ระลึกที่อยู่ตลอดเวลา
สติกดไว้ให้ตัวเองกำหนดอยู่กับที่ ไม่ให้จิตไหวออกไปไง ไม่ให้จิตไหวออกไปรับรู้สิ่งต่างๆ เราจะ
กดต้องตั้งใจ เห็นไหม จะได้กดถูกที่ กดถูกอักษร แล้วคำตอบจะตอบออกมา

นี่ก็เหมือนกัน เรากำหนดให้ดี อย่าให้แส่ออกไป พอแส่ออกไป นั่นนะ ผิดที่ผิดฐาน ออกไป
ข้างนอก ออกไปข้างนอกเลย ออกไปข้างนอกก็ชักกลับมา ชักกลับมา ชักกลับมาซ้อนนะ ซ้อน
กระดาษเห็นไหม กระดาษเราซ้อนเป็นแผ่นๆ มันก็หนาขึ้นมาได้...นามธรรมมันก็เป็นแบบนี้ แต่
เราไม่เห็นภาพเท่านั้นเอง

เราคว้าว้ เรารักษาว้ ให้มันทรงขึ้นมา ทรงขึ้นมานะ จิตตั้งมั่น ใจ จิตตั้งมั่นมันต้องอาศัยตัวนี้ มากที่สุดเลย จิตตั้งมั่น จิตเป็นสุข คือมันเป็นอิสระเสรีจากกิเลสใจ อิสระเสรีจากความยุ่งเหยิง ความยุ่งเหยิง ความยุ่งเหยิงให้ออกจากตรงนี้ใจ

การปฏิบัติ ความเฉยอยู่นะ อุเบกขามันก็จะไหลลงต่ำ ความไม่ได้คิดนะ แล้วพอเริ่มคิดมันก็วิ่งไปอีก เริ่มคิด คิดออก คิดออก คิดออก เราก็ต้องใช้ปัญญาคิดกลับใจ ใช้ปัญญาต่อสู้อย่างที่พูดมาแต่ต้นนั่นละ นี่คือการใช้ปัญญา แต่ปัญญาอันนี้มันเป็นปัญญาที่เราเอาจากข้างนอกเข้ามาใจ ปัญญาแบบวิชาการเดี๋ยวนี เราเอาจากเมืองนอกเข้ามาเห็นใหม่ แล้วเราก็มาศึกษาเล่าเรียนกัน

ปัญญาของพระพุทธเจ้าเป็นสมบัติของพระพุทธเจ้า ปัญญาของครูบาอาจารย์ก็เป็นสมบัติของครูบาอาจารย์ แต่ที่อาศัยปัญญาอันนี้มาจุดไฟปัญญาในหัวใจของเรา

ถึงได้พูดแต่เริ่มวางมาเลยว่ามีวาสนา เราเป็นคนมีบุญมีกุศล เราเป็นคนมีโอกาสใจ มันถึงว่าเราถึงมีใจ มันมีฐานใจ เหมือนมีขาม มีภาชนะใส่อาหารใจ เราถึงจะไม่มี เราก็เดินไปโรงพยาบาล เขาก็ตักใส่ภาชนะให้เราเห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ก็ตักใส่ให้แล้ว ขามหรือภาชนะคือเรานี้แหละ คือใจเรานี้ มันจับติดใหม่ละ จับแล้วหลุดมือ จับแล้วหลุดมือใจ ใส่มาในถ้วยในภาชนะก็ทำหกชะ เก็บไว้ต่อเติมไปไม่ได้ เห็นใหม่ ใส่ภาชนะนะ เก็บไว้ในภาชนะ เพราะจิตนี้มันไม่คิมกินใจ จิตนี้เสวยอารมณ์ จิตนี้เป็นผู้หิวโหยใจ

คนเราหิวข้าวหิวน้ำยังหาคิมกินเพื่อให้คลายความทุกข์ความร้อน แต่หัวใจนี้มันร้อนๆ นะ แล้วก็มีภาชนะอยู่ที่นี่ ใส่เข้าไปแล้วมันก็ยังกินไม่เป็น เห็นใหม่ มันยังเอามาใช้ประโยชน์ไม่ได้ ก็ดูสิว่าเราโง่หรือเราฉลาด เราต้องคิดอย่างนั้นเลย จะว่าเราเป็นคนโง่หรือเราเป็นคนฉลาดละ?

ถ้าเราเป็นคนฉลาด มันก็มีพร้อมอยู่ ทำไมเราไม่สามารถให้หัวใจเราคิมกินหรือเสวยอารมณ์แบบนี้ได้ละ...พลิกแพลงไป พลิกแพลงมานะ ใจของตัวแล้วเอามาเป็นประโยชน์ พลิกแพลงสิ

อารมณ์ภายนอกนะของขี้มมา ของขี้มมา ของส่งมา คิดมือหรือไม่คิดมือ คิดมือใหม่? ถ้าไม่คิดมือ เราก็ต้องพยายาม ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จต้องอยู่ที่นั่น ความพยายามใจ ความ

พยายามภายนอก ความพยายามภายใน ความเข้มแข็งของกาย ความเข้มแข็งของใจ หัวใจเข้มแข็ง หัวใจกัดเพชร

“หัวใจเข้มแข็ง” ความเข้มแข็งเป็นผู้ที่มีพลัง เห็นใหม่ ความเข้มแข็ง ความอดทน ความต่อสู้ ความอยากได้ ความมุมานะ ความบากบั่น นี่กำลังใจเกิด กำลังใจจะเกิด เกิดขึ้นจากเราส่งเสริม ไม่ใช่เกิดขึ้นจากมันจะเกิดขึ้นด้วยตัวมันเอง

ถ้าตัวมันเองนี่มันก็เกิดๆ ดับๆ การที่ว่าเราเกิดๆ ดับๆ เกิดโดยความมันเอง เห็นใหม่ เดี่ยวเราก็อ่อน เดี่ยวเราก็อ่อน มันเกิดโดยธรรมชาติของมัน จิตนี้มันรับรู้อยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติ เราต้องสามารถควบคุมการเกิดการดับให้มันเพิ่มขึ้นตลอดเวลา เหมือนเราควบคุมสวิตช์ควบคุมที่ว่าเราจะเปิดปิดตามแต่ความต้องการของเรา นี่ถ้าฝึกไปมันจะมีความชำนาญใจ มีความชำนาญ มีความกำหนดอยู่ การเพ่งอยู่ ความชำนาญให้มากขึ้นมากขึ้น ความชำนาญใจ

แต่เรามันมี “ความชำนาญ” เพราะมันทำไปแล้วมันปล่อยไปตามเหตุตามผล ตามมันเป็นจะเป็นไป เราไม่ฝืน ความชำนาญอยู่ที่การฝืนใจ “ความชำนาญ” อันนี้พอปฏิบัติมากมันกลับเป็นความชำนาญในการที่ไม่สู้ใจ ความชำนาญในทางไม่สู้ว่า “เราเป็นผู้มีวาสนาน้อยใจ เราเป็นผู้มีวาสนาน้อย เราทำปฏิบัติมาแล้วไม่ได้ผล” มันจะติดอย่างนั้นตลอด

การปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล เห็นใหม่ ปฏิบัติอย่างไรถึงไม่ได้ผลล่ะ? ปฏิบัติอย่างไรถึงไม่ได้ผล?

“ปฏิบัติต้องได้ผล” เหตุสมควรแล้วผลต้องเกิดขึ้นที่ เหตุสมควรใจ เหตุสมควรไม่สมควร พลิกใจนะ พลิกความคิด พลิกให้ลงระหว่างกลาง...เพราะเราไปยึดใจ เราไปคาดหมายไว้มาก เราไปคาดหมาย ทุกคนฟังเหตุของครูบาอาจารย์ใจ “พระองค์นั้นสำเร็จที่นั่น พระองค์นี้สำเร็จที่นี่ คนนั้นได้มรรคได้ผลที่นั่น” อันนั้นมันเสริมกำลังใจ อันนั้นมันเสริมกำลังใจนะ แต่เราไปคาดหมายนี้ คาดหมายว่าเป็นอย่างนั้น เห็นใหม่ “วิปัสสนิก”

การฟัง การจับ การยึดมานั้นนะ แล้วเราคาดให้มันเป็นตามนะ มันจะไม่เป็นตามนั้นหรือ การยึดมาแล้วมาใคร่ครวญนั้นอีกเรื่องหนึ่ง การยึดอยากให้เป็นไปนั้นอย่างหนึ่ง จิตได้สำนึกนี้ร้ายกาจมาก การได้ยินได้ฟังมากๆ มันก็เป็นโทษเวลาปฏิบัติ

เวลาได้ยิน ได้ฟังมาเพื่อเป็นกำลังใจ เพื่อธรรมใจ

ธรรมคือธรรม แต่กิเลสในหัวใจมันยึดไว้ก่อนแล้วมันจะทำให้เป็นไปสภาพแบบนั้นไง

๑. ไม่เป็นไปสภาพแบบนั้น

๒. ความนึกที่เป็นความคิดว่ามันเป็นอย่างนั้นแล้วไม่เป็นจริง

อันนั้นมันเป็นอารมณ์ที่แปรปรวนไปแล้ว

๑. ผิด

๒. เสพสิ่งที่ผิด

ฉะนั้นอันนี้ต้องวางให้ได้ก่อน ความรู้ที่เก็บเข้าในตู้ แล้วใส่กุญแจไว้ด้วย กำหนดแบบคนที่
ไม่รู้ใจ พุทโธ พุทโธ หรือกำหนดตั้งใจไว้เฉยๆ แบบคนไม่รู้ เวลาจะเปรียบเทียบไป เปรียบเทียบ
ขณะที่มันเดินปัญญา ขณะเดินปัญญามันจะเปรียบเทียบโดยอัตโนมัติเลย

แต่ขณะสมณะ ขณะทำความสงบนี้เปรียบเทียบไม่ได้ ต้องดึงไว้ให้ลงไป ให้ลงไป ให้ลงไป
ให้ลงไปอย่างเดียว กำหนดไว้อย่างเดียว เว้นไว้แต่เป็นปัญญาอบรมสมาธิใจ แต่อันนี้มันไม่ใช่ปัญญา
อบรมสมาธิ ขณะนี้เราทำความสงบใจใหม่ เป็นสมณะ เป็นสมณะเลย เราต้องทำใจเราให้ลง ไปคาด
ไปหมายไม่ได้ เพราะว่าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันก็ใช้ปัญญาใคร่ครวญต่อสู้อันนี้ ไม่ใช่การ
คาดหมาย

เพราะการคาดหมายนี้ มันจะอยู่ในการทำสมณะนี้ “สมาธิจะเป็นอย่างนั้น สมาธิเป็นแบบนี้”
พอสมาธิมันลงไปแล้ว เพราะว่าการเดินมา เสพอารมณ์ที่ผิด การเดินการใคร่ครวญนี้ อันนี้ว่าเป็น
วิปัสสนา พอมันเกิดถ้ามันลงไปอย่างนี้ จะว่าสำคัญตน

“การสำคัญตน” เห็นไหม ถึงว่า “ทุกขันธ์นี้ควรกำหนด” ทุกขันธ์นี้ควรกำหนดไง พระพุทธเจ้าสอน
ใจ ธรรมจักกฯ ใจ อริยสัจ เกิดญาณ เกิดวิชา เกิดความสว่าง เกิดความรู้แจ้ง เกิดญาณ การเกิดนี้มัน
เกิดขึ้นด้วยวิธีใด เราว่าการเกิดๆ คือว่ามันเกิดขึ้นมาเองหรือ...ยังว่าจิตสงบแล้วจะเห็นกิเลส จิตสงบ
แล้วมันจะเห็นตัวกิเลสเอง แล้วมันจะชำระกิเลสเอง...มันก็ผิดสิ

จิตนี้ควรกำหนด ทุกข์นี้ควรกำหนด กิจที่ควรทำเห็นไหม ควรทำ กิจที่ควรทำ แต่ถ้ากิจที่ต้อง
ทำเลย “กิจที่ต้องทำ” ควรกำหนดเรากำหนดไปที่นั่น กำหนดไปที่ทุกข์ ทุกข์ในอะไร ทุกข์ในการนั่ง
มันเกิดเวทนา เห็นไหม ทุกข์อย่างที่ว่าทุกข์เรื่องการประกอบอาชีพนั้นทุกข์ภายนอก เพราะทุกข์
ภายนอกนั้นมันเพื่อจะตัด ลด ละจิตเราเข้ามา

แต่ทุกข์ภายใน ทุกข์ภายในนี้ทุกข์ในอริยสัจ ทุกข์ภายนอกนั้นทุกข์สืบเนื่องออกไปจาก
อารมณ์ไปรับรู้ พอกำหนดจิตสงบเข้ามา สงบเข้ามาละ จิตนี้สงบเข้ามาก็มีความร่มเย็น คือว่าเราเป็น
อิสระจากโลก เพราะเราไม่เกาะเกี่ยวกับโลก

พอไม่เกาะเกี่ยวกับโลก จิตมันก็เข้ามาเป็นไปเป็นภายใน จิตเข้ามาเป็นภายในนะ กำหนด
ทุกข์ภายในใจ

กำหนดทุกข์ที่เวทนา เห็นไหม การเจ็บ การปวด ทุกข์ที่เวทนา

กำหนดดูทุกข์ที่กาย

กำหนดดูทุกข์ที่จิต

กำหนดดูทุกข์ที่ธรรมารมณ์ การกระทบภายในหัวใจ

นี่มันเป็นทุกข์ภายในใจ นี่กิจที่ควรทำ กิจข้างนอกนั้นเป็นที่เครื่องอาศัย กิจข้างนอกนะ ที่นี้
กิจข้างใน เราละเข้ามาแล้ว ละเข้ามาแล้วละ ตัณรูป รส กลิ่น เสียงภายนอก ความสืบท่อของใจที่ไป
เกาะเกี่ยว ใจไม่สงบเพราะมันเกาะเกี่ยว ๓ โลกธาตุ

อย่าว่าแต่โลกธาตุนี้เลย... ๓ โลกธาตุ แม้แต่มันน้อมนึกลงไปถึงสวรรค์ น้อมนึกลงไปถึงนรก เห็น
ไหม แล้วเราตัดเข้ามา ตัดเข้ามาใจ จิตนี้หุดมา หุดตัวเข้ามา หุดตัวไม่เข้าไปรับรู้สิ่งต่างๆ ใน ๓
โลกธาตุนี้ หุดตัวเข้ามา หุดตัวจากโลก หุดตัวว่าเพื่อเป็นความอิสระของตัว ความอิสระในการเกาะ
เกี่ยวภายนอก

“กัลป์ยามปุณฺณ” กัลป์ยามปุณฺณนี้เป็นผู้ที่สมควรเดินอริยมรรค กัลป์ยามปุณฺณนี้เป็นผู้ที่ไม่
เกาะเกี่ยวกับความเหี้ยมภายนอก เหี้ยมภายนอกใจ เป็นพวกดอกไม้ของมารใจ มารอยู่ภายในแต่ไป

เกาะเกี่ยวส่วนนี้ภายนอก พอเรารู้เท่าทันสิ่งที่ไปเกาะเกี่ยว เราตัดกระแสการออกไป ไม่ให้กระแสจิตนี้ออกไปเกาะเกี่ยวภายนอก มันจะอยู่แต่ภายในแล้วกำหนดได้ แล้วจะรู้เท่า รู้เท่าจิตภายในใจ

จิตนี้เดิมมันครอบ ๓ โลกธาตุ เหมือนกับแสงสว่างที่มันกระจายตัวออกไป แล้วเป็นหลอดไฟนะ แสงสว่างในหลอดไฟ เห็นไหม ในหลอดไฟ สิ่งที่กระจายออกไปนั้นมันเป็นสิ่งที่ว่าแสงออกไปโดยธรรมชาติ แต่หัวใจที่ออกไปนั้น มันก็ออกไปโดยธรรมชาติ แต่แสงที่ออกไปโดยธรรมชาตินี้เป็นแสงของใจ แต่ความรู้สึกในแสงนั้นละ

นี่ตัวดวงจิตมันเป็นแบบนี้ เพราะว่าไฟที่ส่งออกไปเป็นไฟ แต่ความร้อนในไฟ ความรู้สึกอันนั้นดึงกลับเข้ามา มันจะเป็นความรู้สึกภายในหลอด หลอดคือภายในตัวเราเอง ภายในตัวของเราเอง นี่เริ่มกำหนด ถ้ากำหนดข้างนอก เป้ามันใหญ่แล้วเรากำหนดไม่ได้ พอกำหนดมาอยู่ภายในตัวของเราเองแล้ว จิตนี้มันเริ่มเป็นอิสระ มันก็หาดี

จากที่เป็นข้าใจ จากที่เป็นต้องไปเกาะเกี่ยวโลก มันส่งกระแสไปเหมือนกับเราเป็นกรรมกรคนหนึ่ง รับจ้างแบกทุกอย่างใน ๓ โลกธาตุนี้ แบกมันทุกอย่างใน ๓ โลกธาตุนี้ แล้วเราสละทิ้งเลย เราเป็นผู้ที่อิสระจากการแบกหาม ๓ โลกธาตุนี้ ในรูป ในเสียง ในกลิ่น ในรส ในสัมผัส เราเป็นอิสระทั้งหมด

แต่อิสระในการแบกหามภายนอก การอิสระจากแบกหามภายนอก มันยังต้องกลับเข้ามาอีกนะ กลับเข้ามา กลับเข้ามาเป็นตัวเรานะ กลับเข้ามาถึงนี้ อย่างเช่น กรรมกรออกไปแบกหามภายนอก กลับเข้ามายังต้องมาทำงานในบ้านใจ ยังไม่สำเร็จ ไปแบกหามภายนอกเพียงแค่เป็นวิชาชีพใจ หาเงินหาทองมาเพื่อมาเอี่ยวยาในครอบครัว ไปแบกไปหามภายนอกนั้นก็ภายนอก

พอกลับเข้ามานี่ กลับเข้ามาดูภายในนะ มันก็ดูภายในสิ ดูภายใน มันสั้นเข้ามา สั้นเข้ามานะ จิตนี้สั้นเข้ามา ดูภายในรับรู้ไว้ตอนนี้ รับรู้ภายในใจ มันจะเกิดขึ้น กายก็ได้ กาย กาย ภายนอก ภายใน ที่เห็นกายภายนอก แต่เห็นภายในนี้เห็นจากสังขารม สังขารมนะ เห็นจากสังขารม ความเห็นจากสังขารมนี่มันไม่มีตัวตนใจ

การเห็นว่าเราเห็น เราเป็นผู้เห็นนะ อันนั้นเห็นแล้วมันเป็นนิมิต มันรับรู้ แต่ขณะต่อสู้อ ถ้าเห็นเป็นสังขารม มันไม่มีตัวตนในนั้น ความเป็นตัวตนจะหมดไปใจ มันจะหมุนขึ้นไป คือว่าเป็น

ภาวนามยปัญญาไง หมุนขึ้นไป ปัญญาจะหมุนขึ้นไป จับพลิกจับหงาย จับพลิกจับหงาย ส่งขึ้นไป เรื่อย ส่งขึ้นไปเรื่อย จนมันหมุนในตัวมันเองได้ หมุนในตัวมันเองนะ

ความคิดนี้หมุนไปโดยเราจะเห็นเลย แปรสภาพไป ภายนี้ไม่ใช่เรา ภายนี้ไม่ใช่เรา ถ้าภายนี้เป็นเรา ทำไมความแปรปรวนไปเราควบคุมไม่ได้ คุอย่างเล็บลิ อย่างเล็บอย่างผมเห็นใหม่ งอกตลอดเวลา งอกตลอดเวลา มันจะยาวออกมา เราต้องชำระ เราต้องตัดตลอดเวลา ถ้าเราแต่งเล็บให้สวยแล้วเราจะให้อยู่คงที่ได้ใหม่...ควบคุมไม่ได้ สิ่งที่ควบคุมไม่ได้ นี้เปรียบเทียบภายนอก

แต่ถ้าเห็นภายในแล้วมันจะเร็วกว่านี้อีก มันจะแปรปรวนจะแปรสภาพให้เราดู แปรปรวนแปรสภาพนะ เพราะเราจับจิต เห็นใหม่ อย่างเช่น เห็นกายภายใน เพราะเป็นอิสระมาแล้ว เห็นกายภายใน ความเห็นนะเราจับไว้สิ ถ้าจิตมันไม่สงบพอ ฐานไม่แน่นพอ ภาพนั้นจะอยู่ไม่ได้ ภาพนั้นจะไหวไปตลอด เห็นแว็บๆๆ เข้ามา ถ้าเห็นเป็นแว็บๆ นะ นั่นจิตไม่มั่นคงพอ

แต่ถ้าไม่เห็นล่ะ ทีนี้ ขนาดจับเฉยๆ แล้วพอจับแล้ว ถ้าจิตเรากำหนดไม่มั่นคงพอ เราก็ปล่อยภาพนั้น กลับมากำหนดพุทโธ พุทโธ กำหนดจิตให้มั่น ถ้าเห็นอีก เราก็กำหนดดู กำหนดดูแล้วให้แปรสภาพไป ให้เป็นดิน ให้เป็นน้ำ นี่แปรสภาพนะ ถ้าเป็นเล็บหรือเป็นหนังนะให้มันขยายออก ดูความเร็วของมันสิ

การขยายออก ก็ว่ามันเห็นความแปรสภาพ ที่พูดว่า มันแปรสภาพนี้เป็นธรรมชาติของพระพุทธรเจ้า ใจเราก็อ่าแปรสภาพถ้าเราเรียน เราใคร่ครวญมา แต่อันนี้เป็นสัญญา ความเป็นสัญญานี้ เชื่อด้วยสัญญาต่างกัน เพราะเราก็อ่าเราเชื่อด้วยสัญญา เราเข้าใจกันว่าหมด นี่ถึงว่าขี้มมาไง นี่ถึงว่าเป็นสมบัติของครูบาอาจารย์ไง ศิกษามานี้เป็นสัญญาทั้งหมด

แต่ถ้ามันหยุดเป็นปัจจุบันธรรม มันไม่ใช่สัญญานะ มันเป็นความเห็นกับความเห็นต่อหน้าคือปัจจุบันธรรม แล้วมันจะแตกออกไปโดยเป็นปัจจุบันธรรมเหมือนกัน ความเห็นในปัจจุบันธรรมต้องเป็นปัจจุบันเท่านั้น มันถึงจะแก้ได้ ต้องเอาทุกอย่างมาไว้ก่องหน้าแล้วเปิดว่ากันขณะปัจจุบันนั้น

การพิจารณาก็เหมือนกัน เหตุปัจจุบันต่อหน้ามันแปรสภาพให้เห็นนะ ความที่ว่ามันหลอกอยู่ในใจ มันจะหลอกอยู่ได้อย่างไร เชื่อใหม่ว่าเชื่อลงไม่ถึงชั่วหัวใจใจ เชื่อเพราะว่าสังคมว่าให้เชื่อ เชื่อ

เพราะเราศึกษามาให้เชื่อ “เชื่อ” เราสงสัยตัวเองทุกคนนะ เราก็เห็นตามนั้น เราก็เชื่อตามนั้น แต่ทำไมเราทำตามนั้นไม่ได้ นี่ความเชื่อภายนอกใจ

แล้วพอมาถึงตรงนี้ มันถึงว่าร้อง “อ้อ!” ใจ มันเป็นแบบนี้เอง เอ๊ะ! ก็เมื่อก่อนเราก็ศึกษามา แต่ความรู้สึกจะไม่เป็นแบบนี้เด็ดขาด ความรู้สึกที่ศึกษาเล่าเรียนมาหรือฟังมา ซึ่งใจก็ซึ่งใจไปอย่างหนึ่ง แต่ถ้าปฏิบัติเข้าไปถึงจุดแล้วมันเป็นเนื้อเดียวกัน มันจะ “อ้อ!” เลยนะ วิธีที่ออกจากกิเลสออกอย่างนี้เองใจ มันจะออกโดยตัวของมันเอง

ถึงว่าธรรมเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทให้ ธรรมนี้ถึงว่าถึงเป็นของกลางใจ

ธรรมของพระพุทธเจ้านี้ถึงเป็นของกลาง เพียงแต่ว่าเราจะน้อมเข้ามาใช้ประโยชน์ของเราได้ขนาดไหนเอง ธรรมเป็นของกลางนะ ธรรมที่เป็นกิริยาธรรมนะ แต่ธรรมแท้ๆ เราเป็นผู้ปฏิบัติขึ้นมา เราเป็นผู้เข้านั้นมาจากหัวใจของเรานะ จากนั้นธรรมในใจของเราใจ ถึงว่าเป็นสมบัติของเราใจ

ธรรมอันที่ว่าเราฟังมานั้นเป็นธรรมของพระพุทธเจ้า เป็นธรรมของครูบาอาจารย์ แต่เราปฏิบัติขึ้นมาสัมผัสขึ้นมาอันนั้น อันนี้แหละเป็นสมบัติแท้ เป็นสมบัติจริง เป็นธรรมของเรา เป็นธรรมของผู้ปฏิบัติ เป็นธรรมของบุคคลคนนั้นที่เป็นผู้ทำขึ้นมา มันจะรู้เองที่ใจ มันจะรู้เองเลย จะรู้จริงๆ

มันก็จะ “อ้อ!” ไปเรื่อยเห็นใหม่ ถึงบางอ้อ ถึงบางอ้อ บางอ้อเลย อ้อๆๆ ขึ้นไป

เกิดขึ้นจากเรา เกิดขึ้นจากว่าความมั่นคง ความจริงจัง...ของมันมีอยู่แล้ว มันถึงว่าไม่เปลี่ยนจากนี้ใจ เราถึงว่าให้เชื่อมั่นในพระพุทธเจ้าใจ ให้เชื่อมั่นในการประพฤติปฏิบัติจริงๆ ใจ ให้เชื่อมั่นแล้วให้หมั่นให้ทำ เราเชื่อมั่นนี้ ขาดเฉพาะความเพียรเท่านั้น

เด็กๆ ก็รู้นะ ความร้อนมันเผาให้ของสุกได้ เด็กๆ ก็รู้ แล้วเราว่าความเพียรที่การปฏิบัตินะ ถึงที่สุดแล้วมันต้องเป็นไปตามนั้น เราก็รู้ เห็นใหม่ เด็กๆ ก็รู้ แต่การกระทำนะผู้ใหญ่ยังทำยาก การกระทำมันทำยากใจ

การพูด การบอก ที่เดียวมันก็เป็นขั้นตอนไป ขั้นตอนไป ขั้นตอนไป แต่เวลาลงมือนี้ทั้งชีวิต เพราะผลมันต่างกันใจ เวลาเกิดมานี้ เกิดมาจากไม่มีภพนะ ไม่มีการนับต้นนับปลาย มันสะสมมาขนาดไหน มันสะสมขนาดไหน แล้วมันจะให้มันเบาๆ มือแล้วให้หลุดไป หลุดไป มันไม่ใช่

ผงซักฟอกนี้ แช่ไว้ไม่ต้องขี้มันก็ออก กิเลสมันยิ่งกว่านั้นนะ ผงซักฟอกแช่ไว้ ผ้ามันออกเพราะมัน สะอาด เห็นไหม มันโดนขำ แต่หัวใจนอนเนื่องอยู่ในสิ่งที่ไม่ใช่ผงซักฟอกเลย ธรรมของ พระพุทธเจ้านี้ซักฟอกใจ ธรรมของพระพุทธเจ้านี้ซักฟอก แต่เราไปนอนเนื่องอยู่ในอะไรล่ะ?

มันนอนเนื่องอยู่ในธรรม เห็นไหม ก็ต้องทำอย่างนี้ พวกเรานอนอยู่ในธรรม ประพฤติ ปฏิบัติ แช่อยู่ในผงซักฟอก มันจะเป็น-ไม่เป็นเราก็แช่อยู่ เราฝืนอยู่ แต่จริงๆ แล้วมันแช่อยู่หรือเปล่า ล่ะ มันแช่อยู่ในธรรมนี้หรือไม่ หัวใจได้แช่อยู่ในธรรมหรือเปล่า? ถามตัวเองใจ ต้องถามตัวเอง เรา เป็นผู้ถามตัวเอง มันจะสมัคใจ พอใจทำ

ถ้ามันขนาดเห็นธรรมแล้วนะ มันก็ยังคิดออกนอกเรื่องนอกราวนะ คิดออกไปนอกเรื่องนอกราวไปเรื่อย ไปเรื่อย ต้องคอยโน้มกลับมา คอยต่อสู้อย่างไร ถ้าไม่มีครูไม่มีอาจารย์คอยบอก มันจะหยุดเลย มันจะหยุดว่า “แค่นี้แหละ มันพอกินพอใช้ใจ”

ความดีด้านของใจ ๑

ความไม่เคยรู้เท่า ๑

ความไม่รู้ตามความเป็นจริง ๑

ไปถึงจุดนั้นมันก็ถือว่าตรงนี้เป็นบั้นปลายแล้วใจ ทั่วๆ ที่เริ่มต้นนะ ถึงว่าธรรมะของ พระพุทธเจ้านี้ลึกซึ้งมาก กว้างขวางมาก ไม่สามารถวัดได้ทั้งทางแง่กว้างและแง่ลึก วัตถุประสงค์ ยัง คำนวณออกมาได้ แต่นี้คำนวณไม่ได้ คำนวณออกมาเป็นแง่ลึกแง่ตื้นไม่ได้เลย

แม้แต่ความลงเป็นสมาธิ มันยังวิดๆ วิดๆ วิดๆ ดิ่งลงไปนี่ไม่รู้ที่สิ้นสุด ความรู้สึกมันไปมากเลย ถึงฐานของจิต พักอยู่นั่นนะ นี่ความลึก นี่ลึกอยู่ในขอบเขตใจ แต่ถึงจุดแล้วมันว่างเว้งว่างไม่มีที่ ขอบเขตเลย ความลึกของธรรมะใจ ความลึกและความกว้าง

ถึงกับขอบคุณใจ ถึงขอบคุณ ถึงนึกซึ่งคุณของพระพุทธเจ้า สิ่งทีกว้างทำให้แคบเข้ามา ให้เรา จับขอบได้ ให้เราสามารถเริ่มต้นได้ เริ่มดำเนินได้...

(ไม่มีเสียงเทป)

...ความรู้สึกมันกว้างขวาง นั่นก็ชอบ ให้เป็นบัญญัติออกมาเป็นขั้น ๕ ใจ “รูป” รูปของจิต รูปของความรู้สึก เวทนาคือความเข้าไปรับรู้รูปนั้น กระทบรูปนั้น เห็นใหม่ มันก็สื่อกันได้ สัญญา คือเริ่มต้นคิด สัญญา ความคิดนี้มาจากไหน? ความคิดมีสัญญา สัญญาเริ่มต้น สังขารก็ปรุง วิญญาณ รับรู้ ครอบรอบของรูปของจิต

นี่สื่อได้เลย นี่ชอบไว้ จิตไว้ให้เป็นบัญญัติใจ จากสมมุติมาเป็นบัญญัติ แล้วบัญญัติก็มาคุยกัน ในบัญญัตินั้น อากาโรแบบนี้ อากาโรแบบนี้ อากาโรแบบนี้... ถ้าไม่บัญญัติไว้มันก็กว้างจนจับต้องไม่ได้ แต่ลึกนี้ลึกมากนะ ก็ยังให้ออกมาเป็นสมบัติ ฌาน ๔ เป็นอะไรมันกว้างกว่ากัน ไป เพื่อให้สื่อกันรู้เรื่องอะไร นี่พระพุทธเจ้าทำให้ ความลึก ความตื่น

แล้วต่อไปก็จะเพี้ยนไป เพี้ยนไปนะ มันถึงจะต้องคิดใจ เพี้ยนไป เพี้ยนไปนะ ต่างคนต่างว่ากันไป ตำราใครอีกอย่างหนึ่ง ในวงปฏิบัติใจ เราถึงต้องรีบชวนขวาย ให้เรายังต้องรีบเร่งใจ เพราะมัน... ต่อไปนี้เห็นใหม่ ใครจะบอกความจริงกับเราละ

พระพุทธเจ้าวางไว้ในพระไตรปิฎก ก็อย่างว่าแหละ อ่านพระไตรปิฎกมันก็ต้องไปงงอยู่ในพระไตรปิฎกนั้น ไปงงอยู่ในพระไตรปิฎกนั้นนะ แต่ถ้าเราปฏิบัติมานี้ มัน “อ้อ!” มาเรื่อย “อ้อ!” มาเรื่อย “อ้อ!” มาเรื่อยใจ นี่สมบัติของเรา สมบัติของเราใจ มันถึงว่าต้องรีบเร่ง

ปล่อยเข้าไป เข้าไปนะ เข้าไปถึงจุดหนึ่งแล้วกลับมาปฏิบัติก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง

เข้าไปด้วยความซิงชาเป็นอีกอย่างหนึ่ง

“ความซิงชา” ความซิงชาเหมือนการเดินพอกหางหมู ความซิงชาใจ ถึงต้องทำให้ตัวเองไม่ซิงชากับในเรื่องใดๆ ทั้งสิ้น พลิกหัวใจใจ พลิกหัวใจของเรา พลิกดู พลิกดู ไม่ไปซิงชากับสิ่งที่เป็นการเดิม มันต้องมีความใหม่ขึ้นมาตลอดเวลาใจ อาหารใหม่ยกออกจากเตาใหม่นี้รับประทานทั้งนั้นนะ ปล่อยไว้มันก็บูด

แต่อารมณ์เก่าๆ นี้ไม่เคยบูด เราก็ซ้ำเดิมอยู่นะ ซ้ำแต่ของเก่ามันเห็นใหม่ เพราะเราไม่ได้พลิกของใหม่ กิริยานั่งปฏิบัติก็กิริยาเดิมนี่แหละ แต่หัวใจมันใหม่ใจ หัวใจเปลี่ยนใหม่ เปลี่ยนใหม่ เปลี่ยนใหม่ เปลี่ยนใหม่ เปลี่ยนอาการของใจไป เจ็นครกขึ้นภูเขา

ทีนี้ ถ้าปล่อยครกไหลมาจากภูเขาละ ถ้าเราเปลี่ยนใหม่ มันก็เหมือนกับนะ มันมีไหลลง
 ไปนะ เราเงินไม่ขึ้น เงินไม่ขึ้น เห็นใหม่ เราเงินไม่ขึ้น เราก็เปลี่ยนวิธีใหม่ เปลี่ยนวิธีใหม่ ใช้จ่ายขึ้น
 ไปอย่างไร ใช้อะไรหนุนไว้อย่างไร เพื่อจะเอาครกนี้ขึ้นภูเขา ขึ้นภูเขาที่ขึ้นสุดยอดของความรู้จัก
 เพราะสมาธิขึ้นไปมันก็ต้องเติมมาตลอด

พอปฏิบัติไป มันปฏิบัติไป ปฏิบัติมันพ้นเพื่อน การพิจารณาต่อมากๆ ก็พ้นเพื่อน ต้อง
 กลับมาพักตรงสมาธินี้ ฉะนั้น สมาธิของพระโสดาบัน สมาธิของพระสกิทาคามี สมาธิของพระ
 อนาคามี มันก็ต้องมีไปตลอด แล้วการจะมีสมาธิในขั้นสูง เห็นใหม่ เป็นมหาสติ-มหาปัญญา การจับ
 ต้องง่ายกว่า การจับต้องง่ายกว่านะ การปฏิบัติขั้นแรกๆ นี่เป็นสติเป็นปัญญา เป็นสติเป็นปัญญามัน
 จับต้องแล้วมันเป็นไปเลย

แต่ข้างบนนะ มันจับแล้วมันหาย เพราะมันจับนามธรรม เพราะถ้าละสักกายทิฐิแล้ว ละกาย
 นี้ออกไป ถึงจะเป็นกายก็เป็นภายใน ภายในที่เป็นกายของขั้น กายในเป็นกายภายใน การพิจารณา
 กายภายในเป็นอสุภะ อสุภังใจ การพิจารณาอสุภะ เพราะกายภายในมันจะเป็นอสุภะ กายภายนอกนี้
 มันเป็นความเปลี่ยนแปลง ความแปรสภาพ แต่กายภายในเป็นกายสกปรก อสุภะคือความสกปรก
 ความโสโครก

ความโสโครกนั้นเกิดจากอสุภะที่ใจ เห็นใหม่ กายภายใน ใจภายในเพ่งอสุภะอยู่ ภายในมัน
 ถึงว่าเป็นมหาสติ เพราะมันจับแล้วจับต้องไม่ได้ มันเป็นความสกปรก มันเป็นความรู้ในความ
 สกปรกนั้นใจ มันไม่ใช่ความสะอาด พิจารณาความสกปรกดูสิ ว่าความสกปรก ความโสโครกมัน
 เป็นอย่างไร

ความสกปรกมันเข้ากับ ความสกปรก เพราะสิ่งที่เกิดจากความสกปรก เห็นใหม่ อย่างเช่น
 วัตถุอินทรีย์ที่ปลุกต้นไม้เนะ บัวเกิดจากตม ความสกปรกนั้นทำให้เกิดคิดอารมณ์ความสกปรก
 ออกมา เราว่าจิตนี้เป็นความสกปรก เราต้องชำระในความสกปรกนั้น แต่จะชำระด้วยอะไร?

ชำระด้วย...เพราะมันเป็นความสกปรก นั้นเป็นภายใน มันเกิดขึ้นได้เร็วมาก ก็ต้องเอามหา
 สติ-มหาปัญญาที่จับต้อง อารุโง ธรรมารุเข้าไปชำระตรงนี้ไง “ธรรมารุ” วุฑ์ที่เป็นธรรม วุฑ์ที่เป็น
 อารุ อารุอย่างยอด หักเข้าไปตรงนั้นสิ

อสุภะคู่กับสุภะ ความสวยความงามในหัวใจในอารมณ์ความคิดภายใน เปรียบเทียบดู กับความคิดภายในที่มันเป็นสิ่งที่ไม่สวยงาม สุภะเทียบกับอสุภะ พิจารณาเป็นอสุภะไป อสุภะไปไง

พิจารณาอสุภะไป มันก็จะนอนเนื่องเพราะความ...เราพิจารณาเป็นอสุภะไป มันเห็นตามความเป็นอสุภะจริงอยู่ แต่กิเลสมันอยู่ในนั้น มันก็จะพานอนเนื่องออกไปด้วย พิจารณาอสุภะแล้วให้รู้เท่าความจริงแล้วแยกแยะออก มันจะแยกอสุภะ มันจะแยกภายในออกไป ถ้าเข้าใจแล้วมันจะปล่อยกายภายในใจ นี้ภายในจะปล่อยอย่างนั้น

ปล่อยกายภายในแล้วจิตนี่ก็เป็นจิตที่สุภะ สวยล้วนๆ พิจารณากลับมาที่ความสุภะนั้นนะ กลับมาคู่อีก เพราะมันหลุดออกไปแล้ว มันจะว่าอันนั้นเป็นความว่างแล้ว เป็นความว่างแล้ว แต่ความว่างอันนี้มันว่างแบบว่ามันยังยึดอยู่ อ้าว! ความว่างทำไมมันยึดอยู่ล่ะ ความว่างเป็นความว่างดี แต่เศษส่วนมันยังมีอยู่ในนี้ไง ถึงว่าพิจารณาอสุภะไป พิจารณาอสุภะไปจนมันแตกสลาย พิจารณาสุภะด้วย เศษส่วนภายในยังมีอยู่นะ ชำระเศษส่วนภายใน ถึงว่าเป็นมหาสติ-มหาปัญญาไง

นี่จิตมันแปลกประหลาดมหัศจรรย์ ถึงว่าลึกมาก ลึกจริงๆ ความลึกก็มีลึกลงอย่างทางสมาธิมาอย่างหยาบมา ลึกลงภายใน ลึกลงจากสภาวะธรรมเลย สภาวะธรรมเป็นไปตามความเป็นจริงภายใน ว่างขนาดไหนแล้วมันก็ยังมีส่วนที่ว่ามีผู้ที่คำนวณได้ ยังจับต้องได้ในความว่างนั้นนะ

สมาธิก็เป็นความว่าง แต่ความว่างด้วยกิเลส แต่ความชำระสะอาดที่อสุภะนี่เป็นการพิจารณาเชื้อโรคในความว่างนั้น ในความว่างนั้นมีเชื้อที่เป็นเชื้อโรคอยู่ พอกำจัดออกไปแล้ว มันก็ละเอียดเข้าไปอีก มันก็ยังมีส่วนที่ละเอียดกว่านั้นอีก มันเป็นชั้นเป็นชั้นซ้อนเข้าไป เพราะมันว่างออกหมด เมื่อก่อนยังมีเครื่องมือเข้าไปจับต้อง เข้าไปจับต้อง

นี่มันมหัศจรรย์นะ ธรรมะของพระพุทธเจ้ามหัศจรรย์มาก ความว่างอันนั้นมันก็ยังย้อนกลับมาดูใจ แต่ความว่างอันนั้นนะ ความว่างภายในนั้นนะ ความว่างที่ไม่มีเชื้อใจ

เราดูถ่าน เราเผาถ่านสิ เราเผาถ่านในเตา มันกินตัวมันเอง แต่อันนี้มันไม่เป็นตัวมันเองเพราะมันเป็นวัตถุ มันไหม้ตัวมันเอง มันกินตัวมันเอง แล้วจิตมันกินอย่างนั้นไหม้ล่ะ เพราะมันเป็นนามธรรม มันเอาอะไรไปไหม้ เอาตะกั่วส่วนไหนไปไหม้ ไปติดไฟอันนี้ให้ติด

เครื่องมือวิทยาศาสตร์ เห็นไหม การทดลองมันจะมีเครื่องมือเข้าไปจับไง มีมือเทียม มีอะไรเข้าไปจับ เครื่องมือวิทยาศาสตร์ แต่นี่เหมือนกับเรามองดูส่วนผสม ต้องให้มันเป็นไปตามให้เห็น ส่วนผสมด้วย แล้วใช้สายตานี้มองให้มันเป็นไป ไม่มีเครื่องมือใดๆ จับเลย เพราะตัวนี้มันเป็นตัวที่ว่าอะไรเข้าไปจับต้องมันไม่ได้ มันอยู่กลางอากาศ สภาพไร้น้ำหนัก แล้วต้องให้ทำงานได้ด้วย สภาพไร้น้ำหนักนั้นนะ มันจับต้องลำบาก นี่ว่าความลึกใจ

ถึงว่าต้องพระพุทธเจ้าอีกล่ะ เพราะพระพุทธเจ้าเท่านั้นไง พระพุทธเจ้าเท่านั้นนะ แล้วต่อไป ถ้ามีตำราแล้ว ในตำราจะพูดไม่ได้อย่างนั้นนะ เพราะในตำราก็วิเคราะห์วิจัยกันไป ถึงว่าเราต้องริบหาโอกาส เราต้องต่อสู้

คนที่บอก ครูบาอาจารย์ที่จะบอกแนวทางได้ขนาดนั้น มันจะน้อยลง น้อยลง เราก็ยังนอนใจกันอยู่ นอนใจกันอยู่ว่าสิ่งที่เป็นประโยชน์ สิ่งที่มีเป็นคงที่ สิ่งที่เป็นหัวใจนี้ สิ่งที่ตั้งใจในหัวใจใจมันเป็นสมบัติส่วนตัวไง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนได้แล้ว คนอื่นจะเป็นที่พึ่งเราได้ ดันโพธิ์ตันไทรแล้วนกกามันจะอาศัย นี่มันผูกมันกร่อนนะ มันก็ต้องแปรสภาพไป มันผูกมันกร่อน

แต่ถ้าหัวใจเรานี้ไม่มีวันแปรสภาพ เริ่มตั้งแต่อกุปปกรรมเหยียบขึ้นตอนขึ้นมา ไม่แปรสภาพตลอดๆ เป็นสมบัติของเราจะ ให้ชนชั้นไหน ให้อยู่ในสถานะไหน ทุกคนบ่นกันตลอด บ่นกันตลอดนะว่ามีความทุกข์ สถานะนั้นก็ไว้ตรงนั้น แต่สภาวะภายในของเรา ถ้าเราทำของเราได้นะ มันไม่บ่น มันจะไม่บ่น มันจะถึงจุดอิมตัวของมัน แล้วอะไรจะเข้าไปใส่ก็ไม่ได้ จะเอาออกก็ไม่ได้ มันอยู่ในสภาวะแบบนั้น แล้วมันอยู่ในตัวมันเอง ไม่มีการไปและการมาไง ไม่มีการให้ชื่อใจ ไม่มีการไปและไม่มีการมา แต่สื่อกันได้

มันเป็นสุดยอดปรารถนาของผู้ปฏิบัติ มันเป็นหนทางนะ มันเป็นหนทางอันเอก มันเป็นหนทางเดียว ทุกคนต้องมาออกตรงหนทางนี้ ทุกคนต้องมาออกหนทางนี้นะ เราจุดส่าห์มาเจอหนทางนี้แล้ว เจอหนทางด้วย เจอวิธีการด้วย เหมือนเจอลายแทงเลย เจอลายแทงนี้ เราจะไปหาสมบัติ เราไม่กล้าไปหรอก เรากลัวอันตราย แต่อันนี้เราก็เจอสมบัติลายแทงหัวใจใจ ลายแทงในร่างกายของเราไง ตั้งแต่วันเกิดมา ตั้งแต่วันเกิดเป็นมนุษย์ แล้วท่ามกลางพระพุทธศาสนาด้วย แล้วมาเจอช่วงอันที่ว่าโชติช่วงด้วย มาเจอจังหวะที่โชติช่วงเลย แต่เราจะละโอกาสอันนั้นไปหรือ

เราไปตีค่ากันเองนะ เราไปเข้าใจกันเองนะ ว่าทำแล้วมันจะทำไมได้ ว่าทำแล้วมันสุดวิสัยไง สุดวิสัย สุดเอี่ยม สุดมือค้ว่มือเรา ไปจาก ๑ ทั้งนั้นนะ ของมากนับขึ้นไปจาก ๑ ของมากของน้อย เกิดจากการปฏิบัติ ถึงเป็น ๑ ก็แบบว่า ๑ ใหญ่ หรือ ๑ เล็กอีกนะ

๑ ตัวอักษรใหญ่ หรือ ๑ ตัวอักษรเล็กนั่นมันเป็นวาสนาบารมีของแต่ละบุคคล วาสนาบารมี สร้างสมมาแข่งไม่ได้ไง แข่งอำนาจวาสนากันไม่ได้ วาสนานี้แข่งไม่ได้ แต่อย่างอื่นแข่งได้ การเรียน การศึกษาทันกัน ช้าหรือเร็วเท่านั้น การศึกษาการเล่าเรียนทันกันสักวันหนึ่ง แต่อำนาจวาสนานี้มัน มาจากอดีต มันถึงแข่งกันไม่ได้ไง

ของที่สะสมมาจากอดีต ใครจะย้อนอดีตเข้าไปได้ ย้อนอดีตได้ก็ไปแก้ไขอะไร ว่าแก้กรรม แก้กรรมหรือ แก้กรรมก็แก้กรรมอย่างนั้นไปเอง แก้กรรมในหัวใจเรา ถ้าหัวใจเป็นอิสระแล้วมันจะ เอากรรมมาจากไหน ตัดรากฐานของกรรมทั้งหมดเลย กรรมนี้ไม่มีโอกาสเข้าไปถึงหัวใจ ตามทัน เฉพาะว่าเศษส่วนของกายนี้เท่านั้น เพราะอะไรเข้าไปเติมไม่ได้แล้วจะเอาอะไรเข้าไปล่ะ

มันลบออกทั้งหมด โปแกรมของคอมพิวเตอร์ทั้งหมด มันลบออกหมดเลย โลง ว่าง ไม่มี เหลืออยู่ในหัวใจนั้น เห็นไหมนี่พระอนาคามี เพราะมันลบโปแกรมออกแล้ว แล้วตัวเครื่องล่ะ แล้ว ที่ลบออกแล้วสิ่งที่เหลือที่มันลบออกเหลือแต่ตัวโปแกรมเปล่าๆ ล่ะ มันลบแต่ข้อมูลใช่ไหม แต่มัน ยังไม่ได้ทำลายไอ้ตัวโปแกรมนั้นทิ้งไง นี่ว่างสุดๆ ที่ว่านี่แหละ ที่ว่าจิตว่าง จิตหลุดออกไปจาก อสุภะแล้วนะ พิจารณาอสุภะจนเชื่อไม่มีนั่นล่ะ นี่ลบออกทั้งหมด

แต่ตัวทำลายนั่นนะ ทำลายอย่างไร ถึงจุดแล้วมันระเบิดขึ้นมาเองนะ...นั่นวัตถุ

แต่หัวใจที่เว้งว่างมันจับไม่ได้แล้วมันจะเอาอะไรไประเบิดมัน แล้วมันเข้าใจว่าไม่มีด้วย จนถึงต้องสะกิดใจไง ถ้าไม่มีแล้วมันต้องไม่มีความรู้สึกสิ แต่ทำไมมันรู้สึกสุขหัวอยู่ในอกล่ะ อาการ อย่างนั้นจะมีอาการไฟสุ่มขอนใจ มันไม่รับรู้รู้สึก แต่ดูไฟสุ่มขอนสิ มันจะไหม้เข้ามา ไหม้เข้ามา

แต่นี้มันก็มีวันเฉา มีวันเฉาอะ หมายถึงว่ามันมีอะไรขัดข้องอยู่ในใจนะ มันว่ามันจะเว้งว่าง เวลาพิจารณากลับเข้าไปนี่ไม่มีอะไรเลย พิจารณากลับเข้าไปนี่ว่างหมด เข้าใจหมด ทุกอย่างโลกนี้เข้า เข้าใจหมด รู้รอบไปหมด รู้รอบ รู้ซิด รู้ทุกอย่าง แต่มันก็มีของขวางอยู่ในหัวใจไง มันมีความขวางอยู่ในหัวใจนั่นนะ

เพราะมันยังไม่ทำลายตู้ คิดดู คอมพิวเตอร์ทั้งตู้วางอยู่ เราเดินเราต้องเตะสิ มันยังเป็นวัตถุที่ขวางห้อง ขวางที่เก็บของเราอยู่ไง มันยังขวางลูกตาอยู่ มันไม่ได้สะอาดหมดไปทั้งหมด แม้เราชำระความสะอาดในโปรแกรมมาแล้วก็ตามอยู่

หัวใจก็เหมือนกัน ถึงจุดนั้นแล้วมันก็ยังมิอะไรขวางอยู่ มันยังมีเฉาอยู่ ถ้าหันกลับมาดูใจ หันกลับมาดู เกิดความเฉาแล้วมันเกิดความสะอึดใจ เกิดความเฉาแล้วมันเกิดการตั้งหน้าใจ ตั้งหน้ากลับมา แม้แต่คอมพิวเตอร์ที่ไม่มีโปรแกรมแล้ว มันก็ยังทำงานได้ มันก็ยังหันกลับมาใจ นี่คือหัวใจ นี่ความลึกของพระพุทธเจ้าที่สอนไว้

กลับมาดูสิ “อ้อ! ตัวนี้เองคือตัววิชา ตัวนี้เองที่เขาไปเริ่มต้นเขียนโปรแกรมกันไง ตัวนี้เองเป็นตัวที่ว่า วิชา ปัจจยา สังขารา ไง ตัวนี้เองทำให้เกิดภพชาติไง ทำให้เกิดขันธ์ไง ทำให้เกิดการต่อเนื่องกันไปไง”

พิจารณากลับเข้าไปตรงนั้นนะ แล้วมันจะเห็นว่า อ้อ! เกิดดับ เกิดดับ อย่างนี้เอง พอเกิดดับอย่างนี้เอง นี่คือตัวเริ่มต้น นี่คือตัวเจ้าวัฏจักร นี่คือตัวเรือนยอดของกิเลสทั้งหมดเลย ความโลภ ความโกรธ ความหลง เห็นไหม มันยังเป็นลูกของเจ้าวัฏจักรนี้ เพราะเป็นตัวเริ่มต้น เรือนยอดของกิเลสไง

ถ้าจับต้องได้แล้วสาวเข้าไป ต้องถึงวันที่สิ้นสุด ถึงพระอนาคามีถึงไม่มาเกิดในโลกมนุษย์ไง ไม่เกิดในกามภพ ไปเกิดบนพรหมตรงนี้ไง แล้วสุขไปข้างหน้าไง ก็เหมือนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เสียหายแล้ว ใช้การไม่ได้แล้ว ทิ้งไปแล้วมันต้องทำลายตัวมันเอง เราเอาไปโยนทิ้งใส่ในกองเหล็ก แล้วมันต้องทำลายตัวมัน มันต้องสุไปไง แต่มันไม่สามารถจะทำงานขึ้นมาได้ มันก็ไม่กลับมาเกิดอีก ไปเกิดเป็นพรหมแล้วไป แต่ไปเกิดเป็นพรหมมันอีกนานนะ นี่ต้องค้นหาจนถึงที่สุดแล้วทำลายออกไป

พระพุทธเจ้าถึงเปล่งวาจา เปล่งพระอุทาน เห็นไหม ถึงได้ประกาศตนไงว่าเป็นพระอรหันต์ บอกระเบัญจวัคคีย์ไง

“เราไม่เคยพูดเลย เมื่อก่อนเคยได้ยิน ไงใหม่ว่าเราเป็นพระอรหันต์นะ”

เพราะปัญจวัคคีย์เห็นพระพุทธเจ้านุ่มกลับมาฉันอาหารใหม่ นุ่มกลับมาเห็นว่าพระพุทธเจ้ากลับมาอีกมากไป เป็นผู้มีมากจะชำระกิเลสได้อย่างไร เพราะว่าก่อนนั้นอดอาหาร ทรมานตนเองมาตลอด ยังไม่สามารถบรรลุธรรมได้

แล้วพอกลับมาเริ่มต้นใหม่มาพิจารณาทั้งกายและจิต เมื่อก่อนทรมานแต่กายไป คิดว่าทรมาน หรือว่าการประพฤติปฏิบัติแล้วมันจะสิ้นสุด “คิดว่า” ไป จนไปลองทุกช่องทุกทางแล้วไม่ใช่ หันกลับมาเริ่มฉันอาหารใหม่ แล้วกลับมาพิจารณาทั้งกายและจิตไป ทั้งตัวเครื่อง ทั้งโปรแกรม ทั้งไฟฟ้า ทั้งสิ่งที่มันเกิดขึ้นไป แล้วทำลายจนหมดไป หมดแล้วถึงได้ปัญญาตนว่าเป็นพระอรหันต์ไป เดือนพระปัญจวัคคีย์ที่พึงธรรมอยู่ไป

พระปัญจวัคคีย์เห็นพระพุทธเจ้าเดินมาบอกกันก่อนเลย

“ไม่ให้ต้อนรับ ถ้าปรารถนาแล้วก็ปฐาสนะไว้ ถ้าจะนั่งก็นั่งเถิด”

มีความกระด้างกระเดื่อง เพราะเห็นว่ากลับมาฉันอาหารใหม่ แต่พอพระพุทธเจ้ามาแล้วนี้ ด้วยบุญกุศลไป สิ่งที่สำคัญกันไว้ลืมหมดเลย ก็ต้อนรับอยู่ แต่แม้แต่คำพูดก็ยังไม่ยอมรับ จนพระพุทธเจ้าต้องพูดคำนี้ไป

“เธอเคยได้ยินไหมว่าเราได้เป็นพระอรหันต์แล้วนะ”

ถ้าไม่มั่นใจ ไม่เป็นความเป็นจริง จะกล้าปัญญาตนอย่างนั้นหรือ แล้วพระปัญจวัคคีย์พึงยอมรับฟัง พระอัญญาโกณฑัญญะยอมรับฟังไป เพราะเริ่มพูด เริ่มเปิดภาชนะ เริ่มหงายภาชนะขึ้นมา

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นมา สิ่งนั้นต้องดับทั้งหมด”

พระอัญญาโกณฑัญญะฟังเข้าใจ เพราะว่าจิตนี้พยายามหิวกระหายอยากจะทำให้คนคอยบอกทางอยู่แล้ว นี่เกิดพระสงฆ์ขึ้นมาในวันนี้ไป เป็นพระโสดาบันขึ้นมาไป

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับทั้งหมด”

ร่างกายนี้รวมเป็นเราแล้ว ร่างกายต้องแตกสลาย แต่แตกสลายการเกิดดับ ตายนั่นแตกสลาย โดยธรรมชาติ แต่การเข้าใจ การเห็นความแตกสลายในการวิปัสสนานี้ นี่ไง มันแตกสลายอยู่ในท่ามกลางการวิปัสสนา แต่ในความเห็นภายใน ในการชำระกิเลสภายใน แต่ร่างกายนั้นก็คือร่างกายเดิมนี้แหละ มันได้ประโยชน์ขณะปัจจุบันแล้วออกมาก็เป็นของปกติ แต่มันชำระออกไปแล้วจากกิเลส นั่น

พระอัญญาโกณฑัญญะเห็นความแตกดับอันนี้ ไม่ใช่เห็นความแตกดับที่เราไปนอนตายในโรงพยาบาลกันนั้น อันนั้นเราไปเห็นแตกดับ แต่ไอ้คนตายนี้มันไม่เห็นคนตาย มันตายไปเลย แต่ที่เราวิปัสสนานี้ เราเห็นการแตกดับที่เราเห็นอยู่แล้วเราเป็นคนเข้าใจ เราเห็นการแตกดับของตัวเอง เราเห็นการแตกดับของกิเลสที่มันเกาะอยู่ เห็นความแตกดับที่ว่ากิเลสมันชำระออกไปเป็นขั้นเป็นตอน เป็นขั้นเป็นตอน

พระอัญญาโกณฑัญญะยอมรับไง พระปัญจวัคคีย์ยอมรับวันนี้ไง แล้วถึงเทศน์ถึงเทศนาต่อไป พอยอมรับแล้วก็ให้เทศนาเป็นอนัตตลักษณะสูตร ชั้น ๕ นี่ไง ชั้นที่ว่าเมื่อคืนนี้ไง ชั้นนี้ไม่ใช่เรา สิ่งนี้เราเข้าไปยึดเท่านั้นเอง ก็เลยเกิดขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ ๖ องค์แรกของโลก พระพุทธเจ้าเป็นองค์แรก ปัญจวัคคีย์เป็น ๕ องค์ต่อมา แล้วก็นิพพานไปหมดแล้ว วางแต่ธรรมะเอาไว้ไง ให้เราเป็นเครื่องดำเนินใจ

เราอยู่ที่นี้ เราจะดำเนินอย่างไรต่อไป นี่วันอาสาฬหบูชาใจ

เราจะดำเนินอย่างไรต่อไป เราจะรีบคว้ารีบขวนขวายไหม เราจะปล่อยให้โอกาสให้หลุดมือไปอีก ๑ ชาติหรือ...ไม่ใช่ว่า ๑ พรรชานี้ละ เพราะว่ามีชีวิตอยู่นี้ ทุกคนก็ต้องดั้นด้นไปละ ใครจะปล่อยให้ชีวิตนี้อยู่ไปแบบแห้งๆ แล้งๆ ละ แห้งๆ แล้งๆ นะ จะประสบความสำเร็จอย่างไรในโลก มันก็เป็นประสบความสำเร็จไป แต่แห้งๆ แล้งๆ ทั้งร่างกายและหัวใจใจ

แต่ถ้าหัวใจอึม หัวใจอึมเอิบ หัวใจได้ลิ้มรสของธรรม

เราถึงว่าเกิดมาท่ามกลางพระพุทธศาสนา เจอศาสนาที่ประเสริฐ แล้วเราถึงได้พอใจใจ เราเกิดมาแล้วเราได้ผลตามความเป็นจริง เกิดมาท่ามกลางพระพุทธศาสนา ได้ทำบุญกุศลนี้มันก็เป็นบุญอันหนึ่ง แต่เห็นไหม แต่การปฏิบัติไปข้างหน้า ไปข้างหน้า ไปอย่างไร

เราลองปล่อยรถออกไปสิ ปล่อยออกไปจากบ้านเราวันนี้ แล้วจะกลับมาวันไหน ออกไปแล้วนี่ก็ไม่แน่นอนทั้งนั้นใช่ไหม ชีวิตนี้ก็เหมือนกัน เราตั้งใจว่าจะทำดีทั้งนั้นละ ตั้งใจว่าเมื่อนั้นเมื่อนี้ แต่เราปล่อยออกไปจากปัจจุบันนี้ ตายดับไปแล้วไปเกิดตรงไหน มันจะหันมาพบจริงหรือเปล่า

ฉะนั้น ถึงว่าถ้าเราเอาของจริงไว้แต่บัดนี้ ถึงจะเป็นความคิดที่ถูกต้อง

ถ้าคิดว่าเกิดมาแล้วตายไป สร้างบุญกุศลไว้แล้วอยากให้พบพระศรีอารยห์ คิดได้อย่างนั้นหรือ เพราะสิ่งนั้นไม่แน่นอน เราไม่สามารถบังคับกรรมของเราได้หรือ เราไม่สามารถบังคับให้เราไปถึงจุดนั้นได้หรือ เพราะว่าเราไม่รู้เป้าหมายว่าตรงนั้นมันเกิดตรงไหนไง พระศรีอารยห์มาเกิดตรงไหน กาลเวลาใด แล้วเราจะบังคับให้กาลนั้นพอดีหรือ เห็นไหม กาลและโอกาส เวลา

แต่บุญ ไปได้ อธิษฐานเอา ทำบุญแล้วอธิษฐานให้ตั้งลงตรงนั้นไง ความอธิษฐานนี้มันเป็นนามธรรมไง บุญกุศลคุ้มครองใจ คนดีใจ ให้บุญกุศลคุ้มครองเราไป คุ้มครองเราไปจนกว่าเราจะถึงที่สุดแห่งทุกข์

เอาละเนาะ อวสาน

วันนี้วันอาสาฬหบูชา พอ...